

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, м. Київ
Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді МОН України
Національна наукова медична бібліотека України
ДВНЗ «Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького»,
Кафедра реабілітації і нетрадиційних методів лікування
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»,
Факультет біомедичної інженерії, Кафедра біобезпеки і здоров'я людини, м.Київ
Клайпедський університет, Литва
Європейський медичний університет, м.Дніпро
Європейська Медична Асоціація, Бельгія
Асоціація експертів психології надзвичайних ситуацій в Італії і за кордоном, Італія
Всесвітнє товариство Медичного Цигун, Китай. Пекін
Grand Hotel Sava****Zagreb****, Рогашка, Слатіна. Словенія
Компанія «ROI SANITATEM AQUA» Україна-Словенія
ТОВ «Золота Нива, санаторій Золота Нива», смт Сергіївка, Білгород-Дністровського району, Одеської обл.
«Лісова пісня» Волинський обласний санаторій Ковельського району
ТОВ «Академія натуральної і комплементарної медицини», м. Київ
Академія наук вищої школи України,
Відділення фундаментальних проблем медицини
ВГО «Асоціація фахівців з народної і нетрадиційної медицини України»

МІСЦЕ І РОЛЬ ЛЮДИНИ У ПРИРОДІ ЗА В.І.ВЕРНАДЬСЬКИМ

МАТЕРІАЛИ

науково-практичної конференції з міжнародною участю,
залученням молодих вчених, студентів

30 травня 2023 року

За редакцією д. мед. н., проф. Т.П. Гарник, д.мед.н., проф. Л.В.Андріюка,
д. психол., н. доц. Н.А. Добровольської, к. мед. н., доц. С.В. Абрамова,
к.мед.н., доц. Е.В. Горової

Київ – 2023

**Затверджено рішенням Вченої Ради
Дніпровського медичного інституту традиційної і нетрадиційної медицини
(протокол №7 від 23.02.2023 р.)**

Місце і роль людини у природі за В.І.Вернадським

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, залученням молодих вчених, студентів 30 травня 2023 р. / за редакцією д.мед. н., проф. Т.П. Гарник, д.мед. н., проф. Л.В. Андріюка, д. психол.н., доц. Н.А. Добровольської, к.мед.н., доц. С.В. Абрамова, к.мед.н., доц. Е.В. Горовой. Наукове видання. – Київ. – 2023. – 210 с.

У виданні представлені матеріали, зокрема - тези доповідей науково-практичної конференції з міжнародною участю, залученням молодих вчених, студентів «Місце і роль людини у природі за В.І. Вернадським», які були заслухані і розглянуті на науковому заході, а саме: ученими, практикуючими лікарями, молодими науковцями, студентами, також розглянуті можливості та досвід, застосування методів, засобів народної (комплементарної) медицини (далі НіНМ) на принципах наукової, доказової медицини у комплексній, превентивній терапії та медичній реабілітації у осіб різних вікових груп, а також розглянуті актуальні проблеми та перспективи фундаментальних досліджень, розвитку НіНМ та впровадження у національну систему охорони здоров'я, зокрема: досвід організації і інтегрування НіНМ у первинну ланку охорони здоров'я, клінічному і забезпечені здорового способу життя.

Рецензенти:

Горчакова Н. О. д. мед. н., проф., професор кафедри фармакології,
Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Ковальова О.В., к.мед.н., доц., завідувачка кафедри фізичної терапії та ерготерапії,
НУ «Запорізька політехніка»

Радиш Я.Ф., д.н.з державного управл., проф.
Національний університет охорони здоров'я України ім. П.Л.Шупика

ЗМІСТ

1. Звернення організаційного комітету до учасників конгресу (укр. мовою)	3
2. Звернення організаційного комітету до учасників конгресу (англ. мовою)	9
3. Програма конгресу (укр. мовою)	15
4. Програма конгресу (англ. мовою)	31

Вітання:

5. Наконечний Олександр Григорович	46
6. Літвінова Лада Іванівна	47
7. Сюй Мінтан	49
8. Пивоварчук В.С.	50
9. Вінченко Костильола	51

Публікація тез:

1. Бортняк В.А., Добровольська Н.А., Гарник Т.П., Горова Е.В., Шусть В.В. Актуальні питання освіти, науки, практичних здобуктів в оздоровчих практиках в Україні і світі в контексті вчення академіка В.І. Вернадського.	53
2. Шусть В.В. Планетарне мислення В.І.Вернадського в контексті пошуку шляхів вирішення глобальних проблем сучасності.	56
3. Андріюк Л.В. Нетрадиційні методи оцінки функціонального стану організму та здоров'я.	60
4. Абрамов С.В., Соколовський С.І., Шумна Т.Є., Гарник Т.П., Тітов Г.І., Гладишев В.В., Гоженко А.І., Дудов І.О., Собко І.В., Угіс Клетнієкс. Досвід застосування нового гемостатичного засобу місцевої дії для зупинки кровотечі у осіб, які постраждали під час війни.	70
5. Абрамов С.В., Соколовський С.І., Волошин В.О., О.С. Трушенко О.С., Томарева-Патлахова В.В., Тітов Г.І. Інформаційний кластер впровадження кровоспинного засобу «Plantor» у практичній роботі закладів охорони здоров'я.....	72
6. Абрамов С.В., Соколовський С.І., Волошин В.О, Трушенко О.С., Тітов Г.І. Щодо актуальних питань вторинної профілактики захворюваності серед військовослужбовців.	75
7. Бобкова І.А., Бур'янова В.В., Хранівська В.О., Умінська К.А. Біологічна цінність жирних олій.	76
8. Владимірова І.М. Людина і природа: наукова колаборація.	77
9. Глоба О.П., Гаврилов О., J anez Vodichar. Інформаційна медицина: комплементарні методи діагностики і корекції функціонального стану дітей і дорослих в умовах сьогодення.	78
10. Голуб В.П., Горбунов О.А., Зеленюк О.В., Заславський В.А. Система підтримки індивідуального здоров'я осіб, працюючих на об'єктах критичної інфраструктури.....	80

11. Горчакова Н.О., Беленічев І.Ф., Клименко О.В., Дорошенко А.І., Варавка І.П., Варванський П.А., Беленічев К.І., Кучковський О.М. Нейропротективний вектор менопаузальної терапії: експериментальне обґрунтування застосування біофлавоноїдів на тлі гормонотерапії.	83
12. Гнатюк В.В., Горчакова Н.О. Біоритми людини та їх фармакологічна корекція	85
13. Горчакова Н.О., Шумейко О.В., Клименко О.В., Бабак В.В., Кравченко А.В. Безсмертність ідей В.І. Вернадського щодо освітнього процесу.	86
14. Гончаров В.В., Горова Е.В., Ястребов М.М. Місце і роль людини у природі по В.І. Вернадському.	88
15. Губенко В.П. Стабілізаційна гімнастика у пацієнтів з дегенеративною нестабільністю поперекового відділу хребта.	91
16. Дубровський В.В. Інформаційно-енергетичні і структурні властивості рослинних ароматичних речовин у механізмі їх дії	93
17. Євтушенко Т.В. Фундаментальні закони традиційної медицини для сучасного лікаря.	96
18. Єрохов Р.О., Горова Е.В., Ястребов М.М. Остеопатичні техніки реабілітації при черепно-мозковій травмі.	100
19. Eltsov I. A. Six points of health.	101
20. Eltsov I. A. Physical exercises tailored to different types of obesity	103
21. Eltsov I. A. Scoliosis - the disease of the 21st century	106
22. Іосипенко О.О., В.С. Кисличенко дослідження фотосинтезуючих пігментів листя патисонів.	108
23. Ноак Дж., Chomičenkienė А. Вплив аюрведичного самомасажу на емоційний стан.	110
24. Noack J., Chomičenkienė А. The effect of ayurvedic self-massage on the emotional state	112
25. Міналгайте-Зубавічене Орінта. Можливості використання холистичного методу «kuksundo» для подолання стресу у жінки працюючого віку.	114
26. Minalgaite-Zubavicene Orinta. The possibilities of using the holistic kouksundo method to overcome stress for working – age women. Stress in the world.	116
27. Г.В. Зайченко, Н.О.Горчакова, Н. В.Савченко, Д.О. Козак Фармаконагляд в безпеці застосування фітопрепаратів	118
28. Зубицька В.О. Авторська фітотерапія Зубицьких при тривожно-депресивних розладах під час війни.	119
29. Згранець Ю.В., Юрко І.В., Куліш Л.Я., Кушнірчук Н.Я. Методика природно-духовного лікування для відновлення цілісності людського організму.	122

30. Карпіляньський Д.А. Проблемні питання фізкультурно-спортивної реабілітації в Україні	123
31. Кіркільська Л.М., Маріловцева Н.О., Кісіль О.В. Основні відмінності антропософської медицини від гомеопатії.....	124
32. Ковальова О.В., Іванюк К.В., Запниветренко О.О. Інноваційні технології відновлення військових та шляхи підвищення толерантності до фізичного навантаження.....	126
33. Ковальова О.В., Ковальова А.А., Запниветренко О.В. Конституція людини. Вибір виду спорту та програма зі здоров'я та модифікації способу життя у залежності від антропологічних даних.	128
34. Конечна Р.Т., Журахівська Л.Р. Лікарські рослини родини жовтецеві - перспективне джерело біологічно активних речовин різної напрямленості дії.....	129
35. Кушпа М.З., Арутюнова Т.А. Роль фольклорно-етнографічних джерел і народних практик цілительства у становленні сучасної комплементарної медицини в Україні при підготовці фізичних терапевтів	131
36. Марушко Ю.В., Гишак Т.В., Хомич О.В. Клінічна ефективність бронхипрет-сиропу в терапії гострого бронхіту у дітей дошкільного віку.....	133
37. Марчишин С.М., Кирилів М.І., Бекус І.Р., Бойко Л.А., Слободянюк Л.В., Івасюк І.М., Демидяк О.Л. Дослідження амінокислотного складу культивованих лікарських рослин.....	134
38. Матвєєва К.В., Порцева Л.І. Екологічні, природні шляхи і способи відновлення здоров'я людей	135
39. Мацишин В.С. Практичне використання трансцендентальної медитації (ТМ) для досягнення глибокого розслаблення та покращення стану при стресових розладах (ПТСР)	136
40. Меньшова В.О., Березкіна В.І. Інтродукція <i>Silybum Marianum</i> (L.) Gaertn. (Asteraceae).....	141
41. Мацишин В.С., Мажарівська О.М., Добриніна Н.І., Осипенко А.М., Макаренко Л.А. Післястресові головні болі. Методи немедикаментозної корекції. Клінічний досвід	142
42. Назарчук І.А. Конституція людини і її роль у медицині сьогодення.....	147
43. Овчаренко В.В., Єрмолаєва А.В. Фізична терапія при радикулопатії попереково-крижового відділу хребта	148
44. Одинцова К.О. Сучасні реалії пост-Covid-19 з позиції ортодоксальної та натуральної медицини. Можливості гірудотерапії.	150
45. Осипенко О.Д. Нові методики діагностики та корекції для формування позитивних цінностей людини.	152

46. Островська С.С, Абрамов С.В., Трушенко О.С., Герасимчук П.Г., Бурега І.Ю., Керлан І.С. Кадмій в довіллі та онкологічні захворювання людини	156
47. Самілик В.І., Горова Е.В., Голуб В.П., Зеленюк О.В. Місце і роль людини у природі за В.І. Вернадським.....	157
48. Сепідех Парчами Газає, Т. Гарник, П. Середя, К. Марченко-Толста. Антидіабетичні властивості біоактивних сполук, профілактика чи лікування?.....	161
49. Sepideh Parchami Ghazaee, Harnyk T., Sereda P., Marchenko-Tolsta K. Antidiabetic properties of bioactive compounds, prevention or treatment?.....	162
50. Таран Г.І., Горбунова О.В. Комплексне застосування методу Іейт у мануальній терапії болю.	163
51. Таран Г.І., Горбунова О.І. Фізичні теплові методи лікування захворювань, що виникають внаслідок переохолодження (гіпотермії).....	164
52. Ткачук Л.В., Дибель Р.Є. Природні фактори у сучасній реабілітації.	165
53. Устінова В.Ф., Вербицький В.В. Програма по відновленню і підтримці здоров'я дітей та юнацтва з використанням аюрведичних методик Індії, реабілітаційних методів і старовинної медицини України у контексті вчення В.І. Вернадського.	168
54. Хбалі Мохамед, Сліпченко Г.Д. Розробка складу та технологія перорального гелю з екстрактом чорниці.....	169
55. Худецький І.Ю., Антонова-Рафі Ю.В., Даниленко Ю.І. Людина, природа та біологічна безпека.....	170
56. Шитіков Т.О. Самодопомога після бойової акубаротравми.	172
57. Ящук Б.О., Коновалова О.Ю., Гуртовенко І.О. Перспективи застосування сировини видів дівочого винограду для приготування косметичних засобів.....	174
58 Міщенко А.М., Процька В.В., Перспективи дослідження деяких представників роду кореопсис	176
ЗВІТ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ з міжнародною участю, залученням молодих учених, студентів, яка була проведена онлайн/офлайн 30 травня 2023 р у м. Києві	177
РЕЗОЛЮЦІЯ	192
Меморандум про партнерство та співробітництво.....	200
Memorandum of cooperation and understanding.....	204

HSP70 (на 66% у цитозолі та на 60% у мітохондріях) bcl-2 (на 87% у цитозолі) та відновленого глутатіону (на 25% у цитозолі). Введення досліджуваних зразків біофлавоноїдів на фоні прийому 17 β -E2 призводило до достовірного підвищення рівня естрадіолу та прогестерону. У групах тварин, які отримували геністеїн і Procyanidin B2, спостерігалось зниження тривожності на тлі незмінності показників дослідницької активності. У крові тварин, які отримували додатково геністеїн та Procyanidin B2 знижувалися NSE та S 100 (у групі з 17 β -E2 змін не реєструвалося). Введення геністеїну і Procyanidin B2 на тлі 17 β -E2 призводило до підвищення концентрації в головному мозку відновленого глутатіону, bcl-2 і HSP70 (монотерапія 17 β -E2 не впливала на ці показники). Найбільш ефективним було застосування Procyanidin B2. Отримані результати свідчать про нейропротективний, антиоксидантний і антиапоптотичний ефект біофлавоноїдів, що вивчаються.

Висновок. Отримані результати підтверджують доцільність подальшого вивчення Procyanidin B2 з метою створення лікарського препарату для профілактики та лікування патологічних гіпоестрогенових станів, що виникають на тлі дефіциту естрогенів.

УДК 616-008.3:615.035.1

БІОРИТМИ ЛЮДИНИ ТА ЇХ ФАРМАКОЛОГІЧНА КОРЕКЦІЯ

- **В.В. Гнатюк**, д.мед.н., доцент, доцент каф. фармакол.
Н.О. Горчакова, д.мед.н., професор, професор каф. фармакол.
- *Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця, м. Київ*

Актуальність. Закон ритму є одним із основних законів життєдіяльності. Більше 900 фізіологічних функцій організму людини – температура тіла, частота пульсу, артеріальний тиск, концентрація гормонів та ін. мають добові та сезонні коливання. Доведено, що «злам» біоритмів є причиною інсомнії, ожиріння, виразкової хвороби, артеріальної гіпертензії, порушень репродуктивних функцій, злоякісних пухлин. Отже, фармакологічна корекція змінених біоритмів людського організму є актуальним питанням сучасної фармакології.

Мета роботи - визначити лікарські засоби, які мають хронофармакологічний ефект.

Матеріали та методи. Проведено аналіз наукових публікацій за період 2013-2023 роки на платформах Pub Med, Google Scholar, репозитаріях наукових та науково-педагогічних закладів України. Застосовані методи пошуковий, дедуктивний, контент-аналізу.

Результати дослідження та їх обговорення. Основним лікарським препаратом з потужним хронофармакологічним ефектом є мелатонін – синтетичний аналог природного гормону епіфіза, який є посередником, що доносить сигнали від супрахіазматичних ядер гіпоталамуса, в яких розташований основний водій ритму організму людини, до органів і тканин. Препарати мелатоніну забезпечують корекцію циркадних ритмів через покращення нейрогуморальних механізми центральної нервової системи. Також хронофармакологічний ефект визначений у нейротропних препаратів. Механізмом хронотропних властивостей анксиолітиків є модуляція ритмогенної ролі гіпокампа. Психостимулятор кофеїн призводить до перебудови циркадних коливань: змінюються амплітуда, мезор, акрофаза ритмів рухливості, температурної реакції і серцевої діяльності.

Висновки. До лікарських засобів, що виявляють хронофармакологічний ефект відносяться гормональний препарат мелатонін, анксиолітики, психостимулятор кофеїн. Пошук нових лікарських засобів, здатних позитивно впливати на біоритми, є важливим питанням сучасної фармакології.

УДК 616.98.578.834.6-02-092

БЕЗСМЕРТНІСТЬ ІДЕЙ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО ЩОДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

- **Н.О. Горчакова**, д. мед. н., проф. каф. фармакол.
  - **О.В. Шумейко**, к. мед. н., доц. каф. фармакол.
  - **О.В. Клименко**, к. мед. н., доц. каф. фармакол.
  - **В.В. Бабак**, к. мед. н., доц. каф. фармакол.
- *Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ*

Актуальність. Вернадський В.І. наголошував про зв'язок людини з природою, підкреслював це положення у своїх лекціях. Сучасна підготовка фахівця займає важливе місце у формуванні лікаря і провізора. Вище перераховані фахівці в своїй професійній діяльності широко застосовують фітопрепарати природного походження – галенові, новогаленові, комплексні, які містять природні і синтетичні речовини. Для підготовки до занять студенти користуються не тільки підручниками, але і довідниками, такими як Rx Index. Довідник з біоеквівалентності лікарських засобів та Компендіум, які містять не тільки відомості про синтетичні лікарські засоби, але і описують фармакологічні властивості препаратів природного походження, наголошуючи на те, що вони менш токсичні і мають більший спектр дії.

Мета дослідження. Представити фітопрепарати, які увійшли у програму з фармакології, надати їх активні речовини.